Høgskolen i Østfold

Spesialpedagogikk 2 med vekt på læring, lærevansker og IKT

Deltidsstudium over 2 år

60 studiepoeng

Videreutdanningsstudium

Godkjent	av avdelingsleder	Dato: 29.06.04
Endret	av	Dato:

Innholdsfortegnelse

INNHOLDSFORTEGNELSE **2**

MÅLGRUPPE OG OPPTAKSKRAV **3**

STUDIETS VARIGHET OG OMFANG **3**

MÅL FOR STUDIET **3**

STUDIETS INNHOLD, OPPBYGGING OG SAMMENSETNING* **4**

ORGANISERING, ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER **4**

FORHOLDET MELLOM TEORI OG PRAKSIS **5**

VURDERINGSFORMER **5**

PENSUM- /LITTERATURLISTE **5**

EMNEBESKRIVELSE **5**

Målgruppe og opptakskrav

a. Målgruppe: Lærere som ønsker videreutdanning når det gjelder læring, lærevansker og IKT.

b. Opptakskrav: Spesialpedagogikk 1

Søkere må ha kunnskaper og grunnferdigheter i IKT som omfatter nødvendige ferdigheter i tekstbehandling (Word), ferdigheter i et standard operativsystem og beherske grunnleggende bruk av internett og e-post. Studentene må være tilgjengelige på internet og kunne disponere standard PC. (Dokumenteres ved egenerklæring)

Studiets varighet og omfang

a. Studiets nivå: Påbyggingsstudium

b. Grad: Videreutdanning i spesialpedagogikk. Ett års studium som deltid over 2 år.

Mål for studiet

a. Studiet kvalifiserer for: Arbeid med tilpasset og inkluderende opplæring for barn, unge og voksne med lærevansker. Pedagogisk og fysisk tilrettelegging for personer med ulike funksjonssvikt i barnehage, skole, fritid og arbeid der IKT inngår som hjelpemiddel

b. Hvilken kompetanse vil studiet gi:

Kunnskapsmål:

- Tilegne seg kunnskaper og innsikt innen tilpasset opplæring og sentrale spesialpedagogiske emner og muligheter knyttet til bruk av IKT innen disse områdene
- Utvikle særlig kompetanse til å utnytte IKT som redskap i spesialpedagogisk arbeid
- Utvikle forståelse og innsikt i læring, læreprosesser og lærevansker i dagens og morgendagens samfunn
- Tilegne seg kunnskaper om rammebetingelser for pedagogisk og spesialpedagogisk virksomhet, administrative, juridiske og økonomiske forhold for barn, unge og voksne med behov for særskilt hjelp og støtte

Ferdighetsmål:

- Å kunne kartlegge og analysere opplærings- og tilpasningsbehov for mennesker med ulike vansker, og være i stand til å tilrettelegge opplæring og livssituasjon for personer med særskilte behov
- Å kunne analysere, kartlegge og utnytte IKT som hjelpemiddel for deltakelse på ulike livsområder for mennesker med funksjonshemninger (opplæring, arbeid, fritid)

- Å gi veiledning om bruk av IKT i forhold til opplæring og tilrettelegging for barn, unge og voksne med lærevansker

Holdningsmål:

- Utvikle gode holdninger til og innsikt i forhold knyttet til det å være funksjonshemmet i et sosialt samspill, og til egenart når det gjelder sosiale, emosjonelle og læringsmessige forutsetninger.
- Tilegne seg kunnskaper om og reflekterte holdninger til lovgiving og etikk i forhold til IKT og mennesker med funksjonshemninger

Studiets innhold, oppbygging og sammensetning*

a. Emner

* Se egne emne-beskrivelser.

Hovedemner: Studiet består av tre emner

Emne 1: Læring, tilpasset opplæring og IKT, 20 studiepoeng

Emne 2: Språk og fagrelaterte lærevansker (spesifikke lærevansker) med vekt på datastøttet læring, 20 studiepoeng

Emne 3: Kognitive og sanserelaterte lærevansker med vekt på datastøttet læring, 20 studiepoeng

Alle emnene er obligatoriske.

Organisering, arbeids- og undervisningsformer

Arbeidet i studiet bygger på prinsippet om erfaringslæring, det vil si å knytte læring til den praksis studentene møter i sin hverdag. Studiet er lagt opp som et deltidsstudium som bygger på at studentene kombinerer studiet med pedagogisk virksomhet. Studentenes forpliktelse til egenaktivitet vedrørende litteraturstudier, refleksjon, samtaler, veiledning, observasjon, prosjektdeltakelse, rapport- og oppgaveskriving, er nødvendig for oppnåelse av studiets målsetting. Ulike arbeids- og undervisningsformer: forelesning, veiledning, fagseminar, arbeid i basisgrupper, vil bli benyttet. Studentene inndeles i faste basisgrupper med 3 – 5 studenter i hver.

Studiet organiseres som et deltidsstudium over fire semester med samlinger en kveld pr uke i tillegg til faste samlinger i basisgruppen. Det kan være aktuelt med helgesamlinger/samlinger av noe lenger varighet samt studiebesøk/studiereiser. Samlinger utover basisgruppesamlinger og de planlagte forelesninger som framgår av semesterplan, drøftes og avtales med studentene. Studentene må selv dekke kostnader i samband med praksis, studiebesøk og ekskursjoner.

Deltakelse i forelesninger som framgår på semesterplan og basisgruppevirksomhet er obligatorisk.

Undervisning og veiledning vil også skje ved bruk av IKT. Det forutsettes at studentene har tilgang til IKT og internett, og behersker grunnleggende IKT-ferdigheter.

Biblioteket ved HiØ skal bidra til studentenes informasjonskompetanse, det vil si evnen til å søke, evaluere og bruke relevant faglig informasjon. I tillegg til personlig service, får studentene bibliotekundervisning der målsettingen er å søke i norske informasjonskilder, ha kjennskap til internasjonale databaser og kunne vurdere kvalitet på informasjon. Det vil også bli undervist i referanseteknikk.

Forholdet mellom teori og praksis

Det forutsettes at studentene til daglig er engasjert i pedagogisk virksomhet på hel- eller deltid, og det legges stor vekt på at studentene skal utnytte muligheten til å utvikle egen arbeidssituasjon. Praksis sees i et utviklings- og innovasjonsperspektiv. Studiet tar sikte på at studievirksomhet og praksisvirksomhet knyttes sammen slik at den enkelte student gis en systematisk og målrettet kompetanseoppbygging til beste for utviklingen av eget arbeidssted. Dersom studenten ikke er engasjert i pedagogisk virksomhet, vil det måtte gjøres særskilte avtaler om praksis som må bekostes av studenten selv.

Vurderingsformer

1. Underveisvurdering jf § 13 Eksamensforskriften (2004)

Studentene får en uformell tilbakemelding underveis i hvert emne knyttet til fastsatte arbeidskrav.

2. Sluttvurdering

Hvert emne avsluttes med eksamen. For å framstille seg til eksamen skal de fastlagte arbeidskrav være utført og godkjent.

Pensum- /litteraturliste

Litteraturen vil bli fordelt på ulike emner. Det tas forbehold om endringer. En oppdatert og spesifisert litteraturliste vil foreligge ved studiestart.

Befring,E & Tangen,R. (red) (2001). *Spesialpedagogikk.* Oslo: Cappelen Akademiske forlag

Bråten, I (red) (2002). *Læring i sosialt, kognitivt og sosialt-kognitivt perspektiv.* Oslo: Cappelen Akademiske Forlag

Bråten,S. (2004) Kommunikasjon og samspill. Fra fødsel til alderdom. 2. utgave. Oslo: Universitetsforlaget

Frønes,I. (2002) Digitale skiller: utfordringer og strategier. Bergen: Fagbokforlaget

Gjærum, B og Ellertsen, B (red) (2002). Hjerne og atferd. 2. utg. Oslo: Gyldendal akademisk

Lassen, L. (2002). Rådgiving. Kunsten å hjelpe. Oslo: Universitetsforlaget

Melbye, P.E. (1995). *Matematikkvansker.* Oslo: U-forlaget.

Säljö,R. (2001) Læring i praksis et sosiokulturelt perspektiv. Oslo: Cappelen Akademisk

Skogen, K. (2004) *Innovasjon*. Kvalitet og kompetanseutvikling i skolen. Oslo : Universitetsforlaget

Tetzchner, S & Martinsen,H. (2002) Alternativ og supplerende kommunikasjon. 2.utg. Oslo: Gyldendal Akademisk

Ytterhus,B (2002) Sosialt samvær mellom barn: inklusjon og eksklusjon i barnehagen. Oslo: Abstrakt forlag

Emnebeskrivelse

1. Kode.

2. Navn på emnet: Læring, tilpasset opplæring og IKT, 20 studiepoeng..

3. Kategori Emnet inngår i **Læring, lærevansker og IKT – spesialpedagogikk2**. Emnet er obligatorisk.

4. Forkunnskaper Målgruppe og opptakskrav som beskrevet for studiet der emnet inngår

5. Tid Undervisning høst- og vårsemester første år i studiet. Deltidsstudium med samlinger en kveld pr uke i tillegg til faste samlinger i basisgruppene.

6. Mål Utvikle kunnskaper, ferdigheter og holdninger om læring og læreprosesser i dagens og morgendagens samfunn. Innsikt og forståelse for lærevansker i et individ- og systemperspektiv. Kunnskap om digitar kompetanse kompetanse og ferdigheter og kjennskap til bruk av IKT som hjelpemiddel i pedagogisk og spesialpedagogisk arbeid. Se for øvrig målene for studiet i Læring, lærevansker og IKT

7. Innhold

- perspektiver på læring og lærevansker
- spesialpedagogisk praksis i dagens barnehage og skole og det kunnskapsmessige grunnlaget for spesialpedagogiske tiltak i en inkluderende skole
- det verdimessige og juridiske grunnlaget for spesialpedagogisk arbeid, det offentlige mandatet, etiske problemstillinger
- forsknings- og utviklingsperspektiv i spesialpedagogisk arbeid
- forståelse av statistikk og forskningsmetode
- IKT som arbeidsredskap.
- IKT og funksjonsvansker.
- Programdesign.
- Historikk og lovgivning om funksjonshemmede og IKT.
- Standardprogrammer og programvare for spesialundervisning og habilitering.
- Ergonomiske tilpasninger.
- Menneske – maskininteraksjon.
- Programdesign innen IKT og spesialundervisning.
- Multimedieverktøy til bruk i spesialundervisning.

8. Organisering, undervisnings- og læringsformer

Det vises til planen for studiet Læring, lærevansker og IKT

9. Praksis

Praksis består i å planlegge, gjennomføre og evaluere en individuell opplæringsplan/individuell plan/habiliteringsplan for en eller flere personer med lærevansker tilknyttet studentenes eget arbeidssted, der IKT inngår som del av planen.

Studiebesøk/ekskursjoner til institusjoner med særlig kompetanse på IKT og spesialpedagogisk virksomhet.

10. Arbeidskrav

- Obligatorisk deltakelse på forelesninger og i basisgruppe
- Rapport fra praksisoppgaver. Innleveringsfrist framgår av semesterplan
- Basisgruppa innleverer et drøftende sammendrag av utvalgte deler av pensum (avtales med faglærer), omfang 5 – 7 sider
- Individuell innlevering av et essay i selvvalgt tema innenfor studiets innhold på inntil 7 sider, med muntlig presentasjon av essay i seminar.
- Skriftlig kommentar til essaypresentasjon til medstudent
- Refleksjonsnotat fra arbeidet i basisgruppen

All skriftlig innlevering med standard skriftstørrelse.

11. Vurdering

Underveisvurdering fra faglærere og medstudenter i forhold til arbeidskrav.

Eksamen består av en individuell muntlig prøve basert på en faglig artikkel, maksimum 10 sider, skrevet som hjemmearbeid over 3 dager. Eksamen vurderes av intern og ekstern sensor med en samlet karakter for hjemmeeksamen og muntlig. Det benyttes bokstavkarakterer der A er best og E dårligst bestått karakter. F betyr ikke bestått. Eksamen avholdes i andre semester.

12. Litteratur/pensum

Litteraturliste for emnet vil foreligge ved studiestart. Det vises til foreløpig litteraturliste for studiet i Læring, lærevansker og IKT

Emneplan

1. Kode.

2. Navn på emnet: Språklige og fagrelaterte lærevansker (spesifikke lærevansker) og IKT, 20 studiepoeng..

3. Kategori: Emnet inngår i **Læring, lærevansker og IKT – spesialpedagogikk2**. Emnet er obligatorisk.

4. Forkunnskaper: Målgruppe og opptakskrav som beskrevet for studiet der emnet inngår. Emnet Læring, tilpasset opplæring og IKT skal være gjennomført.

5. Tid: Undervisning i andre og tredje. semester i studiet. Deltidsstudium med samlinger en kveld pr uke i tillegg til faste samlinger i basisgruppene.

6. Mål: Utvikle kunnskaper, ferdigheter og holdninger om språklige og fagrelaterte lærevansker Innsikt og forståelse for lærevansker i dagens og morgendagens samfunn i et individ- og systemperspektiv. Kunnskap om digital kompetanse og ferdigheter og kjennskap til bruk av IKT som hjelpemiddel i opplæring for barn/elever med språklige og fagrelaterte lærevansker. Se for øvrig målene for studiet i Læring, lærevansker og IKT

7. Innhold

- Språklige og fagrelaterte lærevansker (språkvansker, lese- og skrivevansker, matematikkvansker; forståelse, kartlegging, tiltak og bruk av datastøttet læring.
- Begrepstrening ved hjelp av IKT - basert programvare og metodikk.
- Artikulasjons- og språktrening ved hjelp av dataprogrammer og metodikk
- lese- og skrivevansker; dysleksi, forståelse, kartlegging, tiltak og bruk av datastøttet læring
- matematikkvansker; forståelse, kartlegging, tiltak og bruk av datastøttet læring
- diagnostisering ved hjelp av IKT - baserte tester
- tekstbehandling og rettskrivingshjelpemidler
- kompensatoriske hjelpemidler
- Trening, drill og problemløsning.
- Metoder og programvare i forhold til elever med matematikkvansker.
- Alternative kommunikasjonssystemer
- Rådgiving og veiledning

8. Organisering, undervisnings- og læringsformer

Det vises til planen for studiet Læring, lærevansker og IKT

9. Praksis .

Studiebesøk/ekskursjoner til institusjoner med særlig kompetanse på bruk av IKT som hjelpemiddel i forhold til språk- og fagrelaterte lærevansker

10. Arbeidskrav

- Obligatorisk deltakelse på forelesninger og i basisgruppe
- Rapport fra praksisoppgaver. Innleveringsfrist framgår av semesterplan
- Basisgruppa innleverer en rapport som gjelder vurdering av IKT baserte læremidler knyttet til språk og fagvansker
- Skriftlig kommentar til essaypresentasjon til medstudent
- Deltakelse i testkurs
- Refleksjonsnotat fra arbeidet i basisgruppen

All skriftlig innlevering med standard skriftstørrelse.

11. Vurdering Underveisvurdering fra faglærere og medstudenter i forhold til arbeidskrav.

Eksamen består av en prosjektoppgave i gruppe med skriftlig rapport. Temaer for prosjektet kan være

- Metodeutvikling med bruk av IKT knyttet til opplæring av barn, unge eller voksne med spesifikke lærevansker (didaktisk oppgave)
- Utvikling av et helhetlig opplærings- og utviklingsprogram der IKT er en sentral del
- Design av pedagogisk programvare for bruk i opplæring av mennesker med spesifikke lærevansker (prototypingsarbeid). Omfang av oppgaven er inntil 30 sider.

Eksamen vurderes av intern og ekstern sensor. Det benyttes bokstavkarakterer der A er beste og E dårligst bestått karakter. F betyr ikke bestått. Eksamen avholdes i tredje semester i studiet.

12. Litteratur/pensum

Litteraturliste for emnet vil foreligge ved studiestart. Det vises til foreløpig litteraturliste for studiet i Læring, lærevansker og IKT

Emneplan.

1. Kode.

2. Navn på emnet:	Kognitive og sanserelaterte lærevansker og IKT, 20 studiepoeng..
3. Kategori	Emnet inngår i **Læring, lærevansker og IKT – spesialpedagogikk2**. Emnet er obligatorisk.
4. Forkunnskaper	Målgruppe og opptakskrav som beskrevet for studiet der emnet inngår. Emnet Læring, tilpasset opplæring og IKT skal være gjennomført.
5. Tid	Undervisning i tredje og fjerde semester. Deltidsstudium med samlinger en kveld pr uke i tillegg til faste samlinger i basisgruppene.
6. Mål	Utvikle kunnskaper, ferdigheter og holdninger om kognitive og sanserelaterte lærevansker. Innsikt og forståelse for lærevansker i dagens og morgendagens samfunn i et individ- og systemperspektiv. Kunnskap om digital kompetanse og ferdigheter og kjennskap til bruk av IKT som hjelpemiddel i opplæring for barn/elever med kognitive og sanserelaterte lærevansker. Se for øvrig målene for studiet i Læring, lærevansker og IKT

7. Innhold

- Kognitive og sanserelaterte lærevansker; forståelse, kartlegging, tiltak og bruk av datastøttet læring
- Sanseintegrasjon – tidligstimulering.
- CP og motoriske vansker.
- Multifunksjonshemning.
- Autisme og autismeliknende tilstander.
- Rehabilitering av voksne etter ulykker eller sykdom.
- ADL-trening og IKT.
- Kognitive hjelpemidler.
- Språk- og kommunikasjonsvansker.
- Syns- og hørselsvansker.
- Samarbeid og konsultasjon i forhold til hjelpeapparatet.
- Bistand fra og informasjon fra statlige spesialpedagogiske kompetansesentre innenfor hørsels- og synsområdet
- Programvare/datatekniske hjelpemidler i forhold til syns- og hørselsvansker
- Rådgiving og veiledning

8. Organisering, undervisnings- og læringsformer

Det vises til planen for studiet Læring, lærevansker og IKT

9. Praksis .

Studiebesøk/ekskursjoner til institusjoner med særlig kompetanse på bruk av IKT som hjelpemiddel i forhold til kognitive og sanserelaterte lærevansker

10. Arbeidskrav

- Obligatorisk deltakelse på forelesninger og i basisgruppe
- Rapport fra praksisoppgaver. Innleveringsfrist framgår av semesterplan
- Basisgruppa innleverer en rapport som gjelder vurdering av IKT baserte læremiddel knyttet til kognitive og sanserelaterte lærevansker og fagvansker
- Deltakelse i testkurs
- Refleksjonsnotat fra arbeidet i basisgruppen

All skriftlig innlevering med standard skriftstørrelse.

11. Vurdering

Underveisvurdering fra faglærere og medstudenter i forhold til arbeidskrav.

Eksamen består av individuell muntlig eksaminering og ferdighetsprøving. Studenten trekker en oppgave fra et oppgavesett om IKT og spesialundervisning. Dernest får hun/han tre timer på å forberede en elektronisk presentasjon (multimedia) som svar på oppgaven som kombinerer ferdigheter i IKT og kunnskaper i spesialpedagogikk. Studenten presenterer så opplegget for intern og ekstern sensor. Det benyttes bokstavkarakterer der A er beste og E dårligst bestått karakter. F betyr ikke bestått. Eksamen avholdes ved slutten av fjerde semester i studiet.

12. Litteratur/pensum

Litteraturliste for emnet vil foreligge ved studiestart. Det vises til foreløpig litteraturliste for studiet i Læring, lærevansker og IKT